

Motion till riksdagen 2020/21:3255

av **Fredrik Malm m.fl. (L)**

En liberal migrationspolitik

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att förbättra rättssäkerheten och hållbarheten i asylsystemet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige ska vara möjligheternas land. Kommer du hit ska det vara så öppet att du genom egna ansträngningar kan etablera dig, komma in på arbetsmarknaden och lära dig svenska. Så är det inte i dag. Vi har under lång tid öppnat våra gränser för dem som kommer utan att samtidigt öppna upp vårt samhälle.

Sveriges långa tradition av öppenhet gentemot omvärlden har bidragit till utveckling, tillväxt och välfärd. I dag bor här människor med rötter från världens alla hörn, och här talas alla större språk. Det gör vårt land rikare och mer pluralistiskt och ger oss större möjligheter på en global marknad. Det finns en oerhörd potential i att människor kommer till vårt land. Vår demografiska situation visar också på behovet av fler i arbetsför ålder. Vi vill att människor ska kunna flytta, jobba och studera i andra länder.

Vi lever i en tid med flyktingströmmar som saknar motstycke i historien. För att förändra situationen måste framför allt väpnade konflikter få ett slut. Omvärlden måste öka det humanitära stödet till flyktingar och till de hjälporganisationer som verkar i och runt konfliktområden. Alla EU-länder måste ta ett solidariskt ansvar för att hjälpa asylsökande som söker skydd i EU.

I tider av stora migrationsströmmar är det särskilt viktigt att hålla på rättssäkerheten och principerna. Den som har skyddsskäl ska få stanna i Sverige, medan den som får avslag måste lämna landet. Det är en ohållbar situation att ett fåtal länder, däribland Sverige, får ta ansvar för flyktingmottagandet när andra EU-länder blundar för sina skyldigheter.

Sverige kan inte långsiktigt ta emot fler flyktingar än vad vårt samhälle klarar av vad gäller jobb, bostäder, skola med mera. En passiviserande integrationspolitik i kombination med en generös flyktingpolitik har lett till att delar av Sverige i dag präglas av utan-

förskap och bidragsberoende. I Sverige bor i dag över 550 000 vuxna utrikes födda med så låga inkomster att de riskerar fattigdom och social utestängning. Det motsvarar ett helt Göteborg eller var fjortonde vuxen svensk. Det är ett stort misslyckande för oss som vill se Sverige som ett öppet samhälle. Dessa personer måste nu få förutsättningar att lyckas i Sverige. Samhällets integrationssskuld måste minskas.

Att detta utanförskap byggts upp är ett av huvudskälen till varför en stor majoritet av Sveriges riksdag och svenska folket vill ha en mer restriktiv migrationspolitik. Liberalerna omprövade efter valet 2014 en del ståndpunkter i flyktingpolitiken och var hösten 2015 en del av sexpartiöverenskommelsen om migrationspolitiska åtstramningar.

Det måste vara fokus på att hjälpa dem som har skyddsskäl. Att ge alla människor som fått en fristad i Sverige möjligheter att bidra till och bli delaktiga i vårt samhälle är en av de största uppgifterna vårt land står inför. Misslyckas det kommer nya generationer att hamna i utanförskap.

Nu behövs långsiktighet och blocköverskridande överenskommelser om framtidens migrationspolitik. Behovet av en mer varaktig lösning för att dela ansvaret för asylmottagandet mellan EU:s länder är stort och för oss liberaler är det självklart att Sverige ska vara drivande för att nå resultat i förhandlingarna. Vi vill stärka och harmonisera EU:s asylsystem. Samma regler ska gälla i alla medlemsländer. Alla medlemsstaters ansvar måste tydliggöras.

Svensk lagstiftning måste framöver ligga mer i linje med andra jämförbara EU-länder. Det behövs en human och hållbar asylpolitik som värnar individuell prövning och rätten att överklaga i domstol. Vårt fokus ska vara att hjälpa människor som har skyddsskäl, vilket också innebär att de som saknar skyddsskäl måste lämna landet.

Liberalerna har lagt en motion som lyft fram de förslag som fanns i Migrationskommitténs betänkande. Det är viktigt att vi får på plats en permanent lagstiftning innan den tillfälliga lagen upphör i mitten av 2021, och därför har vi i den motionen uppmärksammat alla de lagförslag som ingick i kommitténs direktiv att behandla.

I den här motionen fördjupar vi oss även i vissa frågor som berör utformningen av Sveriges asylsystem vid sidan av lagstiftningen. Vi lägger fram dessa förslag för att bredda underlaget inför riksdagens behandling av Sveriges framtida migrationspolitik. Vår ambition är att på så sätt bidra till en långsiktigt hållbar uppgörelse med bred förankring på båda sidor om den traditionella blockgränsen.

I kommitténs betänkande reserverade sig Liberalerna till förmån för att den så kallade tremånadersregeln, undantag från försörjningskrav vid anhöriginvandring, endast ska omfatta konventionsflyktingar. Sverige har stora integrationsutmaningar. Med ett högt söktryck och stor anhöriginvandring ökar belastningen i redan utsatta områden. Vi utvecklar här skälen för vårt förslag.

Om personer inte kommer i arbete och har en ordnad boendesituation riskerar nya generationer av nyanlända att drivas in i långvarigt bidragsberoende, trångboddhet och stor social misär. Sverige måste ta ansvar för den segregation som råder i vårt land och vi måste hantera den integrationssskuld som har byggts upp under en lång tid. Därför är det rimligt att det undantag från försörjningskravet som finns för den som ansöker om att vara anknytningsperson inom 3 månader efter att hen fått uppehållstillstånd fortsatt ska gälla för konventionsflyktingar men inte för andra grupper av migranter. Konventionsflyktingar har också ett sådant undantag fastslaget i EU-rätten. Liberalerna anser att även skyddsbehövande ska kunna familjeåterförenas i Sverige, men det är då viktigt att anknytningspersonen har skaffat arbete och har en boendesituation som är rimlig för att resten av familjen ska kunna få en anständig tillvaro i Sverige och lättare kunna integreras.

Liberalerna instämmer i kommittémajoritetens uppfattning att en översyn bör göras av hanteringen av offentliga biträden i asylärenden. Liberalerna anser dock att en översyn bör göras av hur rättssäkerheten i migrationspolitiken även i andra avseenden kan stärkas ytterligare. Detta skulle till exempel kunna ske genom ett förändringsarbete inom Migrationsverket och migrationsdomstolarna i syfte bl.a. att uppnå målen om kortare handläggningstider, ge förbättrade möjligheter till vidareutbildning av beslutsfattare, att främja kvalitetssäkring av beslutsprocesser och i synnerhet att kvalitetssäkra tolkningen vid muntliga förhör och förhandlingar.

Därutöver behövs det en översyn av hur nämndemän nomineras till migrationsdomstolarna. Som framgår av Liberalernas rättspolitiska motion anser vi att nämndemannasystemet bör reformeras i syfte att minska det partipolitiska genomslaget. Partipolitiskt aktiva ska inte hindras att tjänstgöra som nämndemän, men det får under inga omständigheter förekomma att nämndemän driver en partipolitisk agenda i domstolen. Studier visar dock att så är fallet och att, vid migrationsärenden, människors framtid alltså riskerar att avgöras av hur slumpen fördelat de partipolitiskt tillsatta nämndemännen. Detta kan inte accepteras. Systemet för nomineringar till nämndemän i migrationsdomstolar måste reformeras för att få bort partipolitiken ur domstolarna.

I den allmänna debatten om migrationspolitiken förekommer även frågan om kvalificering in i välfärdssystemen. Liberalerna utesluter inte på förhand att detta kan analyseras som en del av den långsiktiga migrationspolitiska reform med brett stöd över båda sidor blockgränsen som vi eftersträvar.

Asylprocessen kan aldrig bli rättssäker och rättvis om inte lagar och myndighetsbeslut efterlevs. De som har fått utvisningsbeslut måste i högre grad lämna Sverige. I Riksrevisionens rapport om återvändandeverksamheten 2020:7 framgår det tydligt att ambitionerna inte uppnås i återvändandeverksamheten. Det är fortsatt ungefär hälften av de som fått avslag som stannat i Sverige fyra år efter avslagsbeslut.

För att upprätta en fungerande återvändandeverksamhet måste flertalet åtgärder sättas in. Återvändandestödet måste ses över för att se om det är tillräckligt högt för att uppnå önskad effekt. Samordningen mellan olika myndigheter och en tydligare gemensam och enhetlig målbild behöver sättas. Antalet förvarsplatser kommer med största sannolikhet att behöva byggas ut, något som dock är en budgetpåverkande fråga och som vi därmed inte yrkar på formellt i denna motion.

Fredrik Malm (L)

Bengt Eliasson (L)

Maria Nilsson (L)

Gulan Avci (L)

Christer Nylander (L)

Johan Pehrson (L)

Lina Nordquist (L)

Mats Persson (L)

Allan Widman (L)